

Η ΝΕΑ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΩΓΩΝΗΣΙΟΥΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΠΛ. ΠΟΥΤΕΤΣΗ 16 - (45332) ΙΩΑΝΝΙΝΑ - ΤΗΛ.: 72586-70485 ΦΤΛΛΟ 45 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1991

Κακαβιά - Κρυσταλλοπηγή

Ένα θέμα που μας ενδιαφέρει

Τόν τελευταίο καιρό γίνεται πολλή συζήτηση στα Γιάννενα για το θέμα Κακαβιά ή Κρυσταλλοπηγή. Για όσους από τους συμπατριώτες μας δεν διάβασαν σχόλια γράφουμε σύντομα τα εξής: Πληροφορίες φέρουν πως η κύρια πηγή εισόδου — εξόδου με την Αλβανία θα είναι στην Κρυσταλλοπηγή και όχι στην Κακαβιά. Κι αυτό συνδυάζεται με την κατασκευή νέου δρόμου από Δυρράχιο — Κρυσταλλοπηγή — Θεσσαλονίκη. Αυτό συνδυάζεται με την απόφαση να υποβαθμισθεί η διάβαση Κακαβιάς για να ζημιωθούν οι Βορειοηπειρώτες. Πέραν των επιπτώσεων που θα έχει μια τέτοια λύση στους όμογενείς μας και στα Γιάννενα ή Έπαρχία μας θα δεχθεί ένα ακόμη πλήγμα. Αν νεκρωθεί η Κακαβιά απονεκρώνεται τελείως το Πωγώνι. Το θέμα μας ενδιαφέρει άμεσα και πρέπει οι αρμόδιοι φορείς της έπαρχίας μας εντός και εκτός Πωγωνίου να το παρακολουθήσουν. Θα πρέπει ακόμη να σταθούμε δίπλα στον Δήμο Ιωαννιτών σε κάθε ενέργεια προς άρση των δυσμενών επιπτώσεων από μια τέτοια λύση.

Οι Σωπικιώτες βοηθούν

Οι Σωπικιώτες που μένουν στα Γιάννενα μαζεύτηκαν και αποφάσισαν να βοηθήσουν το χωριό τους Σωπική. Πρώτη βοήθεια δόθηκε με την ευκαιρία του παινυριού τους που πρώτη φορά γιορτάστηκε μετά από 45 χρόνια με ομαδική συμμετοχή περυνώντας τα σύνορα μικροί και μεγάλοι.

Οι Σωπικιώτες δεν σταμάτησαν. Πρώτη φροντίδα ή έκκληση

σία και το σχολείο. Πρακτικά, χωρίς κουβέντες πολλές και συζητήσεις, έστειλαν τα τζάμια που ήταν σπασμένα, θρανία και άλλα χρειώδη. Είναι ένα παράδειγμα προς μίμηση και για άλλους Βορειοηπειρώτες.

Η έκκλησή και το σχολείο είναι η ψυχή του χωριού. Για να αναγεννηθούν τα χωριά της Β. Η. αυτά είναι, πρέπει να είναι, η πρώτη φροντίδα.

Το πρόγραμμα LEADER πρέπει να δοθεί στο Πωγώνι

Το πρόγραμμα LEADER της ΕΟΚ αφορά κυρίως αγροτοοικονομική ανάπτυξη των ορεινών και προβληματικών περιοχών εν συνδυασμό με λειτουργία παραδοσιακών δραστηριοτήτων και παραγωγή τοπικών και ειδικών προϊόντων.

Δίνει μεγάλη έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και χρηματοδοτεί ήπιας επενδύσεις κυρίως οικογενειακής μορφής για την δημιουργία των απαιτήτων συνθηκών και των έργων υποδομής για φιλοξενία και ψυχαγωγία των επισκεπτών.

Οι επενδύσεις αναφέρονται σε γεωργία, κτηνοτροφία, δάση, αλιεία, κατασκευή ξενώνων κ.λπ.

Το πρόγραμμα LEADER είναι της τάξεως του 1,3 δις και χρηματοδοτείται από την ΕΟΚ κατά 65—70%, δηλαδή το συνολικό ποσό με την ίδια συμμετοχή φθάνει τα 2,0 δις περίπου.

Από την Νομαρχία Ιωαννίνων μετά από επιλογή έγινε πρόταση να ενταχθούν στο LEADER οι έπαρχιες Πωγωνίου και Κονίτης, διότι αυτές συγκεντρώνουν όλες εκείνες τις προϋποθέσεις που απαιτεί το πρόγραμμα LEADER.

Την πρόταση ανέλαβε και συνέταξε η «Ήπειρος Α.Ε.», η οποία θα είναι και ο φορέας του έργου. Η έργασία της «Ήπειρος Α.Ε.», ήταν πραγματικά επίπονη και κατάφερε σε στενά χρονικά όρια να υποβάλει μία πλήρη, τεκμηριωμένη και καταρτισμένη πρόταση, η οποία περιμένει έγκριση από την ΑΤΕ.

Η επιλογή των έπαρχιών Πωγωνίου και Κονίτης ήταν ομόφωνη από όλους τους πολιτικούς - κομματικούς και υπηρεσιακούς παράγοντες και υπό την σημερινή συγκυρία ήρθε λαμβανόμενων υπόψη των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι έπαρχιες, πιστεύουμε, ότι αποτελεί πράξη δικαίου.

Ιδιαίτερα η έπαρχία Πωγωνίου λόγω γεωγραφίας με την Β. Ήπειρο θα πρέπει, αφού βοηθηθεί από το LEADER, να αποτελέσει τον προπομπό, το σκαλοπάτι, για την ανάπτυξη της Β. Ήπειρου.

Καιρός είναι να προσεχθεί και η πολύπτυχη και ρημαγμένη έπαρχία μας.

Να γίνουν επενδύσεις, να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις

ΣΤΗΝ 7η ΣΕΛΙΔΑ

Χρονογραφικά

ΜΕΤΡΩΝΤΑΣ ΤΗ ΣΟΔΕΙΑ

Αναδρομή Κι επικαιρότητα

Όλες τις συνακόλουθες αναμνήσεις από μια εποχή φόβου, δυσκολίας, μόχθου, δυστυχίας και προσδοκίων. Κι έρχεται αυτόματα στη σκέψη η αγωνία που χαραχτηκε σε κείνη την εποχή στην μνήμη μου 50 χρόνια πριν. Τι θα γίνουν αυτοί οι άνθρωποι χωρίς γέννημα; Κι ανακινώνονται στο μυαλό μου, εκείνες οι δύσκολες χρονιές. Τέτοια εποχή, φθινόπωρο.

Ήταν το 1941; Το 1942; Δεν έχει σημασία. Ο παππούς μου, ο μπάρμπα Σπύρος, ένας συνετός, αυστηρός και σφιχτός νο-

κοκύρης εκείνο το 'Οκτώβριο, έκανε τον λογαριασμό του. Όλα τα γεννήματα κι οι καρποί είχαν μπει στ' αμπάρια και στο κελάρι. Τόσο σιτάρι, τόσο κριθάρι, τόσο καλαμπόκι. Κι η σοδειά συμπληρώνονταν με το κρασί, το τσίπουρο, τα καρύδια και άλλα. Βασικά όμως μετρούσαν τα γεννήματα. Το φομά της χρονιάς. Έχουμε τόσο σιτάρι, λογαριασέ. Πρέπει να κρατήσουμε τόσο για σπόρο. Μας μένει τόσο. Για δέκα μήνες μας κάνει τόσο τον μήνα. Είμαστε όκτω νοματέοι. Δεν μας φτάνει

για ψωμί. Θα αλέσουμε και κριθάρι, θα ξεκόψουμε από τα ζωντανά και θα φτιάξουμε ψωμί ανακατεμένο σιτάρι - κριθάρι. Και οι λογαριασμοί της σοδειάς συνεχίζονταν. Και ξανά την άλλη μέρα από την αρχή.

Καιά φορά με ρωτούσε. Κωστάκη, για γάνε και συ τον λογαριασμό μην έκανα κανένα λάθος; Μετά άρχιζαν κάποιοι έμποροι συνδυασμοί. Θα πουλήσουμε τόσο κρασί, τόσο τσίπουρο. Θα τ' αλλάξουμε με σιτάρι. Έχουν στη Δερόπολη γεννήματα.

Στην συλλογή για επίδοση έμπαινε κι ο φόβος του ποτέμου. Να κούσουμε κάποιον το γέννημα, αν μας κάνουν οι Γερμανοί να έχουμε τουλάχιστον ψωμί. Στο διπλανό έρεπτιο της Φατμέ κι ανάμεσα στα σιτουρά ανοίξαμε ένα λάκκο. Βάλαμε μέσα τρία

ΣΤΗΝ 5η ΣΕΛΙΔΑ

Η ΚΙΝΗΣΗ ΚΑΚΑΒΙΑΣ

Κατά τον μήνα Αύγουστο 1991 στον Μεθοριακό Σταθμό Κακαβιάς παρουσιάστηκε η ακόλουθη κίνηση:

Επίδοτες:

Επίδοτος:	5794
Επίδοτος:	4384
Ο Ζήμας:	1004
Επίδοτος:	1036

Σημείωση Ν.Φ.Π.: Πρέπει να τονίσουμε πάλι πως οι άρτιμοι αναφέρονται σε άτομα που κινήθηκαν με ταξιδιωτικά έγγραφα. Η πραγματική κατάσταση είναι διαφορετική και απέχει των αναγραφόμενων στοιχείων.

ΝΕΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

Νέο Δ. Σ. εκλέχτηκε στον Πολιτιστικό Σύλλογο Κ. Μερότης, το οποίο συγκροτήθηκε σε Σύμμα ως εξής:

● Πρόεδρος: Κων/νος Οικονόμου.

● Αντιπρόεδρος: Χρήστος Τζόβας.

● Γραμματέας: Βασίλειος Εδωγγέλου.

● Ταμίας: Χρήστος Χρήστου.

● Μέλη: Μαρία Τριανταφυλλίδου, Γεώργιος Εδωγγέλου.

Η ΝΕΑ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Μηνιαία Εφημερίδα

Ίδιοκτητής — Έκδοτης

Διευθυντής

Κων. Χρ. Κωστόλας

ΕΤΟΣ 4ο Φύλλο 45

Διεύθυνση

Οπλ. Πουτέστη 16

45332 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ.: 72586 - 70485

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ:

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ

Τζαβέλα 11 - ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ιδιωτών Αρχ.: 1000

Τραπεζών - Οργανισμών

Κοινοτήτων - Νομικών

Προσώπων Αρχ.: 1500

Εξωτερικού:

Δολάρια Αμερ.: 15

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ:

ΚΩΝ/ΝΟΝ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Οπλ. Πουτέστη 16

45332 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Πρόληψη - έθιμο;

Το 1936 κάποιος του μαχαλά Πλάκα του χωριού μας όπου έμενε η πατρική μου οικογένεια, πάντρεψε ή θεία μου —μακαρίτισσα τώρα— Εφροσύνη, τον μοναχογιό της και με έστειλε συνοδό της νύφης της να φέρομε το νερό Δευτέρα πρωί του γάμου. Πρωί λοιπόν της Δευ- με ένα κομμάτι ψωμί - τσουρέ- τέρας, με τον άδαιο μαστραπά, και καί με ένα νόμισμα.

Φθάνοντας στη βρύση Σύμπε, ή νύφη γέμισε τον μαστραπά της και στην καμάρα της βρύσης άφησε το ψωμί και το νόμισμα. Δεν προλάβουμε να κάνομε δυό βήματα επιστροφής και άκουσε δυό φωνές έναν κορπό: γκούπ, γκούπ. Γυρίζουμε και τι να δούμε!

Δύο νεαροί από το χωριό, οι οποίοι ξείλιαν —ως φαίνεται— το έθιμο, είχαν πάει από νωρίς στη βρύση και περιμέναν κοιμημένοι να μη φαίνονται. Πε- τάχτηκαν οι δύο οι νέοι —χωρίς να ξέρε ιό ένας τον άλλον— ποιος νά πάρει πρώτος το ψωμί και το νόμισμα, σαν οι κοράκες το κρέας του ψωφίου ξύου.

Και τούτο το έκανε ή μεγάλη φτώχεια μας.

Έγώ μόλις είδα τη σκηνή αυτή, φοβήθηκα, τάχιστα το βάλ- διαμά μου, να παραδώσω τη νύφη σόα και άδολαή στην πε- θερά της, διότι νόμιζα ότι ή- μουν ο φύλακός της. Παρέδω- σα, λοιπόν, την νύφη στη θεία μου, κι εκείνη μου έδωσε για τον κόπο μου το «μπαρτσιόσι». Έφυγα για το σπίτι μου, και δεν έρωτησα ήμους, το τι το ή- θελε το νερό ή θεία που της έ- φερε ή νύφη της, και μάλιστα τόσο όλιγο. Τότε θα το ήξερα και θα φυλαγόνταν να μη μ' έ- बोχε ή νύφη της μητέρας μου. Θά την άφηνα την μωραρίτισσα μητέρα μου να φώναζε συνέ- ζεια!

—Ω Κίτσιο, ω Κίτσιο, έλα δω κάτι σε θέλω, και δεν θα πήγαινα. Ένώ τότε, με την πρώτη φορά που με φώναζε: «ω Κίτσιο, έλα 'δω», κίνησα ά- μέσως και βρέθηκα κοντά στην κοιμημένη νυφδιά της. Και να το νερό του μαστραπά ολόκληρο από την κορυφή της κεφαλής μου έως σ' ολόκληρο το σώμα

μου. Μοό το 'ριξε κρυφά και δανάτα. Έτσι: «Κόριε έλίσσασα». Τι είναι τούτο; Δρόσος έξ ου- ρανού μου ήλθε;

Όσο να συνέλθω, και μόλις άνοιξα τα μάτια μου τι βλέπω; Βλέπω την μητέρα μου και την νυφδιά της να γελούν.

Ζητώ εξήγηση, που μου δόθη- κε από τη μητέρα μου, ότι είναι «έθιμο».

—Όσοι, και μη χειρότερα, έθιμο!

Έάν το γνώριζα, θ' άρπαζα το μαστραπά, όπως είχαν το έ- θιμο αυτό οι Γαϊμάνδες γαι- μιστοί, όπως έχω διαβάσει στο βιβλίο του Χρ. Παπασταύρου, Γοιμακός γάμος.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΤΣΙΑΣ

Συνταξιούχος Τεράς

(Από το βιβλίο Πωγωνί — Δερόπολη)

Κι άλλες κλοπές

Πέντε διαρρήξεις και κλοπές έγιναν τον τελευταίο καιρό στις Ποντικές. Συγκεκριμένα ά- νοιξαν και έκλεψαν τα στίπια των τριών αδελφών Έξάσχου και τα στίπια των Κ. Καφή και Λάση Κουφάκη. Οι πρώτες ύ- ποψίες στρέφονται κατά Άλβα- νών λαθρομεταναστών.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

Στον ναό της Άγίας Σοφίας Χαλανδρίου έγινε ο γάμος του Παν. Ζοζάκη και της Αικατερί- νης Σταυριλά του Ίωάννη από την Πωγωνιά. Έ ακολουθήσε δείπνο και χορός στο Ίντερ- κοντινένταλ.

ΘΑΝΑΤΟΙ

* Απεβίωσε στην Αμερική ο Σάβας Χατζηγιάννης, από την Πυροσόγιαννη.
* Απεβίωσε στην Κ. Μερό- τη, ο Ίωάννης Βλαχιώτης 57 ετών.
* Απεβίωσε στην Κ. Μερό- τη ο Βασίλειος Οικονόμου, 82 ετών.

Για τους άναγνώστες μας

Η δημοσίευση των ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ γίνεται χω- ρίς επιβάρυνση. Είναι προσφορά στην ενημέρωση των συμπατριωτών μας για την κοινωνική ζωή των Πω- γωνιστών.

Νεκρολογία

Ο μπαράμπ Νίκος ή μάστο- ρας, όπως τον λέγαμε, μās έ- φυγα. Πολλοί τον ξεποδοί- σαμε κι όλοι μαζί τον κλάψαμε. Νέο παιδί ήρθε στη Μερόπη και όλοι τον αγαπήσαμε από τη στιγμή την πρώτη. Άνθρωπος, αίσχυρος, πατέρας από τους λή- τρες και όσους τον γνώρισαν τους έκανε και φίλους.

Και μάλιστα, τεχνίτης τί- μιος και συνετής και πάντα στη ζωή του ήταν αξιοπρεπής και όλοι θα σε θυμούμαστε και την μνήμη θα την σεβόμαστε.

Και πρόεδρος μπαράμπ Νίκο και της Μερότης αναγεννητής διετέλεσε και πολλά έπ' των ημερών σου έργα κοινοτικά εκτέ- λεσες.

Αιώνια σου ή μνήμη και να- ναι το χόμα της Μερότης έλα- φρύ που σε σκεπάζει. Σε ένδει- ξη ευγνωμοσύνης για ό,τι έκα- νες για τον τόπο τούτο και το έργο και ο ήλιος σου θα συνε- χιστεί από τους απογόνους σου που σου δημιουργήσες και καλ- λιεργήσες.

Αιώνια σου ή μνήμη και ο Θεός άς δώσει κουράγιο και πα- ρισηγοιά στους σπικτικούς σου και σε μās τους χωριανούς σου.

Ρομπιτσέλι

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	(0657)
ΟΤΕ Δελδ)κίου 22399,	22121,
	22139
ΔΕΗ Δελδ)κίου	22211
Ταχ. Βήσανης	22249
Ταχ. Δελδ)κίου	22244
Ταχ. Κεφαλοδρύσου	41210
Ταχ. Πωγωνιάς	31210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22198
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κληρικικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας Δελ)κίου	22222
	22540, 22541
Ιατρείο Βασιλικού	41300
Ιατρείο Βήσανης	22366
Ιατρείο Κερασόβου	22112
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιάς	31203
Φαρμακείο Δελ)κίου	22525
Αστυνομία Δελδινάκι	22216,
	22365
Αστυνομία Καστανή	61270
Αστυνομία Κεφαλοδρύσου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγωνιάς	31201
Κακαδιά Έλεγχος	51230
Διαβατηρίων	51210
Κακαδιά Τελωνείο	22208
Δασονομείο Δελδινάκι	51300
Φυλάκιο Κακαδιάς	41566
Ιατρείο Κεφαλοδρύ- σου	41012

Το Ρογόζι

Ένας ακόμη χρόνος προστέ-θηκε στην καταστροφιστική διά- κεια του άρδευτικού έργου Ρο- γοζίου. Πέρασαν τα δέκα χρό- να από τότε που άρχισε και νε- ρό ποτιστικό δεν μπήκε στο αύ- λω. Χρήματα ξοδεύονται έκα- τοντάδες εκατομμυρίων και κά- θε χρόνο οι έλληνες άπομακρύ- νονται. Οι νέοι άγρότες από 1980 φορτώθηκαν 10 χρόνια ά- ναμονής. Κουράστηκαν. Πολλοί έφυγαν. Άλλοι έλλοξαν άπα- σκόληση. Στο τέλος το έργο θα μείνει χωρίς άγροτικά χέρια για ύποπτη έτη.

Οι άρτιμοι όφειλουν να δώ- σουν κάποιες εξηγήσεις τόσο για την καθυστέρηση όσο και γιατί δεν αξιοποιείται τμηματι- κά. Ένα έργο είχαμε στο Πο- γόνι και αυτό χρονίζει άδικαιο- λήγιστα. Νερό στ' αύλακι. Αυτό είναι που χρειάζεται. Από προ- γράμματα χρετάσαμε.

Συνέδριο στο Δελδινάκι

Στις 13 Οκτωβρίου θα πρα- γματοποιηθεί στο Δελδινάκι ετήσιο εθνικό ήμεριδα Α) θμιας φροντίδας ύγείας, έμπει- ρια και προσοπτική.

Την ήμεριδα θα οργανώσει ο Σύλλογος έργαζομένων Α) θμιας Υγείας και φροντίδας Ν. Ίο- αννίνων.

Κλήθηκαν να την παρακολου- θήσουν άγροτικοί ιατροί, κοινο- τάρχες και άλλοι. Η ήμεριδα τελεί υπό την αιγίδα του Δή-μου.

Παράνομη μεταφορά Αλβανών

Μεμονωμένα ή οργανωμένα ή παράνομη μεταφορά λαθρομετα- ναστών Άλβανών από τα χωριά μας προς την ένδοξόρα παύ- ρα και είναι ποικίλα τα πε- χνάσματα που μεθοδεύονται για να αποφυγούν οι δράστες τον έλεγχο.

Ανισχυός σ' αυτή την παρα- νομία που προσδοτεί και το κύμα που περνάει από την έ- παρχία μās βοηθούν και συμπα- τριώτες μας. Η εκμετάλλευση της δυστυχίας μετριέται σε πολλά λεφτά. Είναι μια ύποθε- ση που άφορ όλους και σχετι- ζεται μερικώς με τις διαρρήξεις και κλοπές.

SOS απ' το ακριτικό χωριό Ποντικάτες

Φωνή άπελπίσας άπευθύ- νουν οι κάτοικοι του άκριτικού χωριού Ποντικάτες Πωγωνίου με την ακόλουθη άνοιική έπι- στολή τους προς τον περιφε- ρειάρχη Ήπειρου, τη νομάρ- χη Ίωαννίνων, τον διοικητή της VIII Μεραρχίας και τον έπαθιωρητή Άστυνομίας Ή- πείρου:

Κόριοι, Οί λιγοστοί έναπομείναντες (γέροντες οι περισσότεροι) ά- παυθινόμεστε προς έσας, για τελευταία φορά, και ζητάμε βοήθεια και προστασία από τη λαίλαπα των Άλβανών έπι- δρομέων.

Τό χωριό μας άπέχει μόλις 3 χιλιόμετρα από τή έλληνο- αλβανική σύνορα. Από τον Μάρτιο του '91 μέχρι σήμερα έχουν κλαπεί από τους Άλβα- νούς περίπου 15 στίπια και μία έκκλησία, και τα περισσό- τερα για δεύτερη ή τρίτη φο- ρά. Την τελευταία μάλιστα έ- βδομάδα, έχουν λεηλατηθεί στην κυριολεξία 6 στίπια. Οί κλέφτες δεν άρκοῦνται μόνο σ' ό,τι παίρνουν, αλλά κατα- στρέφουν με μανία και ό,τι δεν μπορούν να μεταφέρουν. Δέν τους σταματά τίποτα. Κά- θε μέρα σκεδόν και κλοπή.

Έχουμε άπαιτήσει τρομοκρα- τηθεί. Κινδυνεύει ή περιουσία μας, αλλά και ή ίδια ή ζωή μας. Δέν ξέρουμε τι να κάνου- με και πως να φυλαχθούμε. Μέχρι σήμερα δεν είδαμε κα- μιά κρατική μέριμνα. (Οί άρ- τιμοίς ύπηρεσίες άρκοῦνται μόνο στην καταγραφή των κλοπημάτων και στη δημοσίευ- ση στον κοινό τύπο). Άπαυθινόμεστε και πάλι προς έσας και άπαυθίμε έ- στο και τώρα να μās προστα- τεύσετε μ' όποιον τρόπο μπο- ρείτε. Διαφορετικά θ' άναγκα- σθούμε να έγκαταλείψουμε τό χωριό μας, να αφήσουμε τα στίπια μας έρμια των Άλβα- νών και εμείς να γυρνάμε θ- πως οι Άλβανοί στους δρό- μους και στα θανά για να γ'ατώσουμε (αν θέσωα προλά- βουμε) τη ζωή μας.

Απόφαση Γ.Σ.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Στρατινίστας Πωγωνίου Ίοαν- νίνων, σε Γενική του Συνέλε- ση στις 27 Δεκεμβρίου 1991, έ- νεινε το εξής κείμενο:

Οι σχέσεις μας με τους Άλβανούς γέροντες μας, επί- χρονα, διατηρήσαν σε άπο- στη κατάσταση. Δύο άντικει- μενικά μās οδηγήσαν στην δύ- σκολη θέση, από τη μία, να προσπαθώμε να διαφυλάξουμε τις περιουσίες μας από ό ο ι- σ μ έ ν ο υ ς Άλβανούς άπο- ρες κα από την άλλη, να γίνω- μαστε καθημερινά άδύνατοι πα- ράδοσης των ανθρώπινων δι- καιωμάτων.

Η Πολιτεία, έναπομένοντας το πρόβλημα στους κατοίκους, δεν κάνει τίποτα άλλο από το να επιδεινώνει την άδικα της σ' άντικειμενική κατά- σταση με την πέπουσα έλάνη.

Πριν φτάσουμε στο σημείο ν' άντικειμενίζουμε τους Άλβανούς σαν λύκους κι εμείς ήμās, άν- τίστοιχα, ά σ α ι τ ο υ μ ε ά μ ε σ η λ ο σ η τ ο υ σ ο ο β λ η μ α τ ο ς.

Στρατινίστα 15.9.91

Η Γενική Συνέλευση

Η Νομάρχης στην Πωγωνιάνη

Επίσκεψη στην Πωγωνιάνη πραγματοποίησε ή Νομάρχης Ίωαννίνων κ. Βασιλική Κοκκί- νου και έξήτασε με τον Πρόε- δρο της Κοινότητας και έκπρο- σώπους φορέων, θέματα που έ- χουν σχέση με την φοίτηση στα εκπαιδευτήρια της Πωγωνιάνης μαθητών από χωριά της Βορείου Ήπειρου.

Κατανομή πιστώσεων

Από το πρόγραμμα Άρωγής 'Απόρων Ο.Τ.Α. κατανεμήθηκε πίστωση σε Κοινότητες. Άνά- μεσα σ' αυτές είναι και οι πα- ραικάτο Κοινότητες της Έπαρ- χίας Πωγωνίου. Οι πιστώσεις αυτές δόθηκαν για την κατα- σκευή κοινοτικών δρόμων.

Άγιος Κοσμάς	250.000
Παλιόπυργος	200.000
Στρατινίστα	200.000

Οι δασικοί αγρυπνοῦν

Πρέπει να το σημειώσουμε με ικανοποίηση. Οί δασικοί υπάλ- ληλοι του Δασονομείου Δελδινα- κίου τρέχουν και προσπαθούν να προστατεύσουν δάση και κινήγι. Η σύλληψη λαθρονηγού στις Ποντικές έγγραφεται στις έ- πιτυχίες τους.

Ελπίζουμε πως θα περιορί- σουν στο έλαχιστο τα παράνομα περιστατικά. Πολλοί πάντως Πωγωνιστοί περιμένουν κι άλ- λες επιτυχίες για να παταχθεί ή προκλητική συμπεριφορά με- αικών που κυνηγούν χωρίς λο- γοπαιδούν κανέναν. Θά χειρο- κροτήσουμε τους δασικούς που κάνουν το καθήκον τους για την προστασία θηραστικών πλού- του και φυσικού περιβάλλοντος.

Λαθρεμπόριο ζώων

Πωγωνίον, ή περισσότερα στην επαρχία μας με λαθρο- πώλο ζώων (προβάτων, γιδών και δασιδών) που προάγονται από την Άλβανία.

Πολλά απ' αυτά, όπως ήμα- λογείται, είναι κλεμμένα από τους νοκαλησδες ή τους συνε- ταίσιμους. Άκόμη αυτά τα ζώα είναι χωρίς κτηνιατρικό έ- λεγχο και πιθανόν να είναι φο- ρείς ασθενειών ή ακατέλληλα για διατροφή.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΠΩΓΩΝΙ

Συνεχίζοντας την καταγραφή στοιχείων για το θέατρο στο Πωγωνί καταχωρούμε στο φύλλο αυτό την μαρτυρία του Ιατρού κ. Νικ. Μανουμάκη από την Σωπική. Είναι από μια συζήτηση που είχαμε στις 9.6.1990 στα Γιάννενα. Προσποθήσαμε να αποδώσουμε την μαρτυρία όπως την καταγράψαμε. Τώρα που άνοιξε η επικοινωνία με την Βόρειο Ήπειρο, πιστεύουμε πως κάποιος Σωπικιώτης θα συμπληρώσει την μαρτυρία του κ. Νικ. Μανουμάκη. Να τι μας είπε:

«Απ' ότο 1932 θυμάμαι πως έπαιζαν θέατρο στο χωριό μου Σωπική. Κυρίως τα καλοκαίρια, που συγκεντρώνονταν στο χωριό φοιτητές και μαθητές.

Την πρωτοβουλία είχαν οι Ήλιος Ζέρης για τους στη Σωπική και ο δάσκαλος Ήλιος Καραγιάννης. Τον θίασο συγκροτούσαν μαθητές και φοιτητές. Μερικοί απ' αυτούς που θυμούνται ήταν: Ήλιος Παπαγιάννης δάσκαλος μετά φοιτητής της Νομικής, Σοφοκλής Δημητριάδης μαθητής της Ξενοδοχικής Ίωναννίνων μετά δά-

σκαλος, Θάμπος Γκόλας, θεολόγος, Γιάννης Λάλης μαθητής Γυμνασίου, Τέλης Καραγιάννης μαθητής μετά φοιτητής, Άθανάσιος Μάρης μαθητής, Άλέξ. Ζώτος δικηγόρος, Άλέξανδρος Ζέρης φοιτητής τότε Ίατρικής και άλλοι.

Οι παραστάσεις δίνονταν στις αίθουσες του σχολείου που ήταν μεγάλες και άνοιγαν τα χωριό-σματα.

Τα συνηθισμένα έργα που παίζονταν ήταν ή «Γκόλφως», ή «Αγιοπαιχτής» της βοσκοπούλας. Τους γυναικείους ρόλους έπαιζαν άνδρες.

Οι παραστάσεις κόπηκαν με την Ιταλική κατοχή, δηλαδή το 1939...

Εισιτήριο δεν έπαιζαν, ή παραστάση δίνονταν δωρεάν.

Πριν από το 1932 θυμάμαι πως έπαιζε Καραγκιόζης ο... Μήτσος βαρελοπούς. Έπαιζε όλα τα έργα του Καραγκιόζη από το 1925. Τις φιγούρες έφτιαχνε μόνος του και τις παραστάσεις τις έδινε δωρεάν. Έπαιζε μόνο στη Σωπική. Είχε ταλέντο και το παίξιμό του δεν είχε τίποτε να ζηλέψει από τους γνωστούς Καραγκιόζοπαίχτες».

ΤΟ ΝΕΟ GOODY'S ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Από τα εγκαίνια του νέου καταστήματος GOODY'S στα Ίωαννίνα της Ήπειρου
Κ. ΓΚΟΤΜΑΣ & ΣΙΑ

Αναδιφώντας την ιστορία μας

Από τη «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ»

Έρευνα του κ. ΑΘ. ΔΕΜΟΥ, φιλολόγου

17 Σεπτεμβρίου 1893 φ. 53

—Ο εκ Βησάνης του Πωγωνίου Γρηγόριος Πέτρον ενδ' εκκινεί ετραυματίσθη επανδύ-
νους υπό του ιδίου αυτού όλου.

22 Οκτωβρίου 1893 φ. 58

—Επειδή ο εκ του χωριού Σκοριόδων του Πωγωνίου Νικόλαος Χρήστος Τσάνος όφειλε εις το Δημόσιον έξ' ενοικίασεως δεκάτης εξετέθησαν εις δημο-
πράσιον άπαντα τα εν τω αυ-
τώ χωριώ κτήματά του προς έ-
ξόφλησιν της όφειλής του. Ή
δημοπρασία θα διαρκέση μέχρι
τέλους Οκτωβρίου.

—Εις Βήσανην ή Κοινότης είχε περιέλθει εις διαφωνίαν
διά την τιμήν του μύρου. Μετέ-
βη έκεί ο Καίμακας Βοστίνης
Σαλή άγας και όρισε ταύτην
εις δέκα παράδες.

29 Οκτωβρίου 1893 φ. 59

—Ο εκ Βησάνης του Πωγωνίου της Ήπειρου κ. Άνα-
στάσιος Μέντζιος ή Ψεύδης έ-
ναύλωσεν άτιμόπλοιοι εν Κων
πόλεως άντι λιρών 250 ίνα με-
ταφέρη την οικογένειάν του έξ'
Άγριον Σοράντα εις Κων)πο-
λιν. Πολλή πρωτοφανής τοῦτο!

13 Νοεμβρίου 1893 φ. 61

—Διήλθεν προχθές έξ' Αθη-
νών ο εκ Δελβινάκιου του Πω-
γωνίου κ. Γεώργιος Δουρδούφης
μεταβαίνων εις Κισσόνιοι της
Ρωσσίας ύπου από έτών εἰδο-

κίμος έμπορεύεται.

14 Ιανουαρίου 1894 φ. 70

—Ο έπιθεωρητής της Ήπει-
νης του Ν. Ίωαννίνων περιήλ-
θεν άπασιν σχεδόν την Ήπει-
ρον, έχοντας δέ έπισκευήν και
το Πωγωνίον όπου έλαβε μέτρα
τινά. Εις Βήσανην τρεις ήμέ-
ρες πρό της άφίξεως αυτού εί-
χεν άποδώσει κατόπιν τοκετού
γυνή τις νόμφη του Ψεύδη και
τήν όποιαν έθεράπευεν ο Ιατρός
κ. Βότσης. Ός έλέχθη μετά τόν
τοκετόν του βρέφους έμεινεν ο
πλακούς, ο δέ Ιατρός άντι να έ-
ξαγάγει αυτόν διά καταλήλιον
χειρουργικό εργαλείον εισήγα-
γεν έντός της μήτρας την χει-
ραν αυτού και οίτως έβόλυνεν
αυτήν και ως εκ τούτου άπέβι-
σεν ή άτυχή γυνή. Ο έπιθεω-
ρητής της ύγεινης έμαθε ταῦτα
και διέταξε να εκθάψουν την
νεκράν έφ' ής ένήργησε νεκρο-
ψία και άφού εκ ταύτης έπέ-
στη περί της άληθείας προση-
λάσας τόν Ιατρόν Βότσην και
έλαβε παρ' αυτού έγγρήνην να
έμφανισθή εις Ίωαννίνα. Απι-
γόρευσεν δέ άσθητός εις πάν-
τας τούς κατοίκους Βησάνης
να μη εκτελέσουν οδερμίαν
συντογην αυτού ούτε να πληώ-
σουν αυτόν άρραβωμένα χρήμα-
τα. Κατέσχε δέ συγχρόνως ά-
παντα τα φάρμακα και άλλα
ιατρικά άναγκείμενα. Εις Τσα-
ραπλιανά δέ ο έπιθεωρητής ού-
τως μεταβάς έδοκε άδικον εις
τόν Νικόλαον Μίχον να πωλή
φάρμακα, άφού έπέσθη ότι εί-
ναι άπαραίτητον εις τόσον πο-
λυπληθή κοινότολιν να έφάρμα-
ται έν φαρμακείον.

11 Φεβρουαρίου 1894 φ. 74

—Ο εκ Μπογυτσικού του
Πωγωνίου μαθητής της Δ' τά-
ξεως Γυμνασίου. Καρότσης κ.
Ίω. Γατσόπουλος άδελφός του
έν Καρότση άρτοποιοῦ Σπυρί-
δωνος και του έν Σκόδρα τα-
γματάρχου κ. Νικ. Γατσπούλου
έξερφώνησε, επί τη έορτή των
3 Ίεραρχών έν τῷ αὐτόθι μητρο-
πολιτικῷ ναῷ, λόγον εύχλο-
τον και έκτενῆ. Απέσπασε δέ
τά συγχαρητήρια άπαξέμπαντος
του έκκλησιαζομένου πλήθους.
Εις ταῦτα ένοῦμεν και τά ήμέ-
τερα εύχόμενοι τῷ νεαρό Ἡ-
πειρώτῃ τά βέλτιστα έν τῷ στα-
δίῳ τῶν γραμμάτων προς όφε-
λος της κοινῆς πατρίδος.

18 Φεβρουαρίου 1894 φ. 75

—Γράφονσι εκ Πωγωνίου
ότι την 7 παρελθόντος μηνός ο
ένδεκαετής υἱός του εκ Σωπ-

Στό Μοναστήρι της Έπισκοπής

Από πολύ πρωί την Κυριακή
8 Σεπτεμβρίου φθάσαμε στο
παλαιό φυλάκιο Σκίπτη στα Έλ-
ληνοαλβανικά σύνορα, άκριβώς
στην 21α πυραμίδα. Από την
έλληνική πλευρά ήταν περίπο-
λο ένας Δόκιμος άξιωματικός
Έλληνας και 2 στρατιώτες. Και
από την αλβανική πλευρά 2
Αλβανοί στρατιώτες. Γιατί εί-
χαμε ένιμερώσει τις έλληνικές
και αλβανικές Άρχές ότι στις
8 Σεπτεμβρίου ήμερα της Πα-
ναγίας θα πάμε να λειτουργή-
σουμε στο Μοναστήρι της Έπι-
σκοπής Β. Ήπειρου.

Οι Έλληνες στρατιώτες έ-
γραφαν τα όνόματά μας που θα
περνούσαμε τα σύνορα σε μια
κατάσταση.

Μετά οι Αλβανοί στρατιώτες
δεν μας άφησαν άμέσως να πε-
ράσουμε, δίδον περιμένα δικό
τους άξιωματικό, μάς καθυστέρη-
σαν περίπου μιάμιση ώρα. Ο-
ύτε κάποτε ήθε ο Αλβανός
άξιωματικός και μάς άφησε να
περάσουμε.

Το Μοναστήρι από τα σύνορα
άπέχει μισή ώρα με τά πόδια.

Μπροστά ο παπ - Φάνης ά-
πό την Πωγωνιανή με την προ-
σφύτερα του και το μικρό τους
Παντέλη που πάντα ακολου-
θούν σε τέτοιες εκδηλώσεις, πί-
σω τους οι προσκυνητές από
Πωγωνιανή, Δελβινάκι, Ποντι-
κάτες, Δολό, Άρτυροζόρι, Ο-
ρεινό - Ξηρόβαλτο, περίπου 130
άτομα. Στο δρόμο ο καθένας
μας κάτι θα έλεγε, για το άνοι-
γμα αυτό και την επικοινωνία.

Άλλοι από Όρεινό - Ξηρόβαλ-
το, Ποντικάτες ήλικιωμένοι έ-
δειχναν δικά τους χωράφια που
βέβαια ήταν και είναι μέσα στο
αλβανικό έδαφος.

Στο βάθος άπλώνονταν ο κά-
πος της Δερόπολης Ξερός και
άγριος (ήταν βέβαια και Ξηρο-
σία) αλλά δεν ήταν όπως τόν
έξαμα καλλιεργημένο, περιποι-
ημένο και όμορφο, όταν τόν αν-
τικρύσαμε άλλα χρόνια από τα
σύνορα.

Πολλή γρήγορα, χωρίς να το
καταλάβουμε φτάσαμε στο Μο-
ναστήρι. Το Μοναστήρι χτίστη-
κε το 619 μ.Χ., ήταν όρθιο, για-
τί άτως μάθαμε το χρησιμοποι-
ούσαν σαν μοναστήρι, αλλά έσωτε-
ρικά φαινόταν ή εγκατάλειψη του.

Η θεία λειτουργία έγινε από
τόν παπα - Φάνη και τόν υπέ-
ργο Ιερέα Γεώργιο Ζάρο από
Μπουλαράτες Β.Η. (Ένας από
τούς 2 έναπομείναντες Ιερείς

στην Β. Η.), βοηθούμενοι από
τούς Ιεροψάλτες Γ. Παράσχο
από την Πωγωνιανή και Δημ.
Βάρδη από Ποντικάτες, πλαι-
σιούμενοι και από ψαλτάδες Βο-
ρειοηπειρώτες και από τόν Νίκο
Διαμαντόπουλο, Έλληνοαμερικανό
από το Δολό.

Στο τέλος της θείας λειτουργί-
ας μίλησε ο παπα - Γιώργης
γειάτος συγχίνηση για την Ι-
στορία του Μοναστηριού και
μας καλωσόρισε. Μετά μίλησε ο
παπα - Φάνης για το ιστορικό
της έορτής.

Έξω στο προαύλιο μοιράστη-
κε στους προσκυνητές λουκούμι,
προσφορά της Κοινότητας Πω-
γωνιανής, του Φιλικού Συλλό-
γου Πωγωνιανής και τών Πον-
τικατών. Άλλά δεν έφτασε για
όλους γιατί πρέπει να ήταν γύ-
ρω στα 1500 άτομα προσκυνη-
τές. Έμεις και από την Πάνο
και Κάτω Έπισκοπή, αλλά και
από άλλα χωριά της Βορείου
Ήπειρου, όπως από Γεωργου-
σότα, Ρενάτι, Βόδιστα, Βο-
δίνα, Κρά, Μπουλαράτες, ίσως
και από άλλα χωριά.

Το μεσημέρι γευματίσαμε χω-
ριστά γύρω στο Μοναστήρι πα-
ρέες - παρέες και κάτω από τις
έλιες, σκιές και άλλα δένδρα.
Έμεις από την Πωγωνιανή
καθίσαμε στο ρέμα κοντά στο
Μοναστήρι. Μόλις φάγαμε πή-
ρε ο Θωμάς ένα τραγούδι Δε-
ροπολίτικο, βοηθούμενος και ά-
πό έμάς, όποτε μόλις άκουσαν
οι Βορειοηπειρώτες, ένθουσιά-
στηκαν και μάς πλησίασαν και
πράγματοίτησαν και αυτοί.

Όργανα δεν βρήκαν και δεν
είχαν, όπως μάς είπαν έφηναν
για την Ελλάδα. Γιατί όπως
έξορουμε ή όλοκληρωτική έπιτυ-
χία ενός πανηγυριού είναι το
κλαρίνο, που αλλάζει την άτμο-
σφαιρα και δημιουργεί κατάλλη-
λο κλίμα για γλέντι και ένθου-
σιασμό.

Περάσαμε και από το χωριό
Πάνο και Κάτω Έπισκοπή, εί-
παν από το Μοναστήρι μισή ώ-
ρα. Πολλούς μάς πήραν στα
σπίτια, ήθελαν με κάθε τρόπο
να μάς ενθουσιάζουν. Μερικοί
είχαν και συγγενείς.

Το απόγευμα άρχι-
πίζω το γυρισμό για την Έλ-
λάδα. Μάς ξεκίνησαν με τις πι-
ο έγκάρδιες ευχές κατασκηνωμέ-
νοι.

Ένας προσκυνητής από την
Πωγωνιανή

Γ. Π.

Ένα ημερολόγιο από τό 1916

Τόν Σεπτέμβριο του 1916 ο Νικ. Χατζής του Φιλίππου από
τά Κ. Πεδιά Ζαγορίου διορίστηκε δάσκαλος στην Μερόπη, τότε
Ρομιάτες Πωγωνίου. Στα χέρια του γιού του βρέθηκε σήμερα
ένα χειρόγραφο ήμερολόγιο της περιόδου εκείνης. Μάς παρα-
χορήγηκαν μερικές σελίδες που αναφέρονται στη ζωή και σε
γεγονότα του χωριού. Είναι μικρό το απόσπασμα αλλά άρκετά
ένδιαφέρον. Το παραθέτουμε όπως είναι με τις τελευταίες λέ-
ξεις σθησιμένες από τόν καιρό:

«8—9—1916

Καθ' όλον το θέρος ήμιν ά-
φροσιωμένοι εις τάς διαφόρους
βιοτικές άπολαύσεις και διή το
κυνήγιον περισσότερον από κά-
θε άλλην φοράν.

Της Παλιουρης δέ ως και
κατά την πρώτην έσπέραν της
μεταβάσεώς μου εις θείαν μου
(καθ' ο δημοδιδάσκαλος) ξε-
γάντομα πρώτης ποιότητος προ-
τάκουστον δι' έμέ τόν φύσει ο-
μοιάζοντα τούς βορείους.

Τό Σάββατο

Δέν είχαν εισέτι κλειστή την
21ην ήμεραν εις Ρομιάτες όποτε
την 12ην 7)6ρίον ήμεραν Σάβ-
βατον ώραν 12 π.μ. και κατά
την ώραν της άπολύσεως έρχε-
ται εις το σχολειον ο πάρεδρος
Αθ. Γιάννος πελιδνός την όμην
και τετραγαγμένος και προσφέ-
ρων μοι 2 έγκυκλίον α
κλίνων την κεφαλήν

Έπιστράτευσι!!!

Έπιστράτευσις... Όποιον ά-
κουσας!!!

Αύτοστιγμεί άναγινώσκω έ-
πιπολαίως τάς Έγκυκλίους και
έγχερίζω αὐτάς τῷ παρόδῳ
μεθ' ο διευθετώ τά έν τῷ σχο-
λείῳ εἰσέτι έπιπλά μου και τά
έγχερίζω τῷ φίλῳ μου Σπυρ
(Σκαμπόνια) ή Έξορχοπούλω
και άμέσως νήσις έκκινῶ διά
τό χωριόν μου άπέχον 9)0ρον.

Περεπούς μεθ' όλον τό ύφ-
στάμενον εισέτι θερινόν θάλας
διασχίζω την Μένδεζαν, τό
Φοροστάνι, τό Λαχανόκαστρον
μεταδίδων συνάμα και την άγ-
γελίαν, διέχομαι διά πρώτην
φοράν έρωτόν μεταδῶ Ρουφιάς
και Τσιφλικίου και Άνω Ραβε-
νίου και τέλος διά της δημο-
σίας δόδο άφικνούμαι εις...
(Παύλου Πετριλή) άπόθεν πῶν
έν αναρπκτικόν οἶζο έφθασα εις
χωριόν όπου... ..
... .. καινούργη φουστάνελ-
λα ».

Μετρώντας τη σοδειά

ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΣΕΛΙΔΑ

βαρέλας σιδερένια που είχαμε
φέρει από την Πρέβεζα με κα-
πώα άσφαλείας. Τα γεμίσαμε
σπύρι, βάλαμε και λίγα ρούχα
και τα θέσαμε με προσοχή και
πονηριά.

Και οι λογαριασμοί επαναλαμ-
βάνονταν κάθε μήνα. Τόση ή
κατανάλωση, τόσα τα άποθέμα-
τα. Μάς μένουν ακόμα τόσαι
μήνες. Ο πόλεμος θα κρατήσει.

Και κάθε φορά άναπροσπασι-
ζόνταν και οι υερίδες. Μετά
γίνονταν οι ανταλλαγές. Οι Ιω-
ταίτες άλλαξαν άνάλογα με την
ανάγκη. Τόσο κρασί με τόσο
στάσι. Είχε φτάσει και στο ά-
λάτι ή ανταλλαγή. Μιά όκα σί-
τασι με μιά όκα άλάτι. Ο παπ-
πούς, ο μπαμπάς Σάρος, είχα
στο μυαλό τους λογαριασμούς
και το βιβλίο άπαύτης άπως θα
λέγαμε σήμερα. Και συχνά έκα-
νε έλεγχο για να δει μήπως
άπολείον και τα πονηρικά. Έρ-
χονταν και μιά ματιά στα θαιμέ-
να στο έρεβαιο της Φορμέ. Τό
σπίτι δεν έμεινε ποτέ μόνο του.

Οι κλέφτες δεν άφηναν εύκαι-
ρία.

Στόν άγώνα επείωσης μετώ-
νονται οι άνατολές. Δέν θυμά-

μαι άν μάς βοήθησε και πόσο
ή Δερόπολη. Όμως στο μυαλό
μου φάνταζε πάν πλοίσος τό-
πος, παράδεισος, με σταροχώ-
ρα και πολλά γεννήματα.
Έκει έναποθέσαμε την σπύρη
μας από την στέηση του ψο-
μού, το φόβο της πείνας.

Τόσο τα πονηρικά άλλαξαν.
Θά έλεγα άντιστράφηκαν. Η
έγκατάλειψη του κάμπου γεινέ-
θλην και πόνο τόν ταπεινώτη.
Και το νοιώθω πολλές φορές
καθώς τόν διατρέχω με φροσ-
τα έπισιτιστικής βοήθειας που γί-
νεται δεκτική με άνοχώρηση. Κι
ανάλογίζομαι. Μετάξι, αλή-
θεια σήμερα κανείς την σοδειά
όπως τότε. Πόσο κοντά και
πόσο μακριά είμαστε από κείνη
την εποχή του φόβου της πεί-
νας; Πόσο συχνά λέμε: «Τόν
χειμώνα θα πεινάσουν στην
Άλβανία». Θά ξαναδοῦμε, θα
ξαναζήσουμε μιά τέτοια έποχή.
Ποτέ δεν τό φανταζόμουν πως
θα ξαναζούσα, θα ξαναβρίσκα
τόσο πίσω, πνήντα χρόνια για
να θυμηθώ τόν φόβο της πείνας
και την άγωνία εκείνη με τό μέ-
τρομα της σοδειάς.

ΚΩΝ. ΧΡ. ΚΩΣΤΟΤΛΑΣ

4 Οκτωβρίου 1991

Τό πανηγύρι τής Κ. Μερόπης

Φέτος τόν Αύγουστο σέ όλα τά χωριά έγιναν πολλά γλέντια. Καί κάθε Σαββατοκύριακο τοῦ Αύγουστου σέ κάποιο χωριό γινόταν πανηγύρι. Γλέντησαν ὅλοι οἱ ταξιδιώτες πού βρίσκονταν στά χωριά. Τίς ἄλλες μέρες μέ ὄργανα ὅπου βρίσκονταν στό παζάρι Βορειοηπειρώτες γλέντησαν πολλά χωριά.

Στήν Κάτω Μερόπη τὸ πανηγύρι ἄρχισε ἀπὸ τὴν Πέμπτη 29) 8 καὶ τελείωσε τὴν Δευτέρα τὸ πρωὶ 2) 9.

Τὴν Πέμπτη μέ τὰ αὐτοκίνητα πῆγαν στὸν Ἀγιάννη Φρασανίτες, Μεθγιεῖνοι, Ρομπατινοὶ καὶ Κυκολακίτες. Μετὰ τὴ λειτουργία ἀπὸ τὸν Ποταθασίλη Γεωργιάδη ἄρχισε τὸ γλέντι μέ ὄργανα Βορειοηπειρώτες, καὶ πίνοντας ροκὶ χόρευαν ὅλοι. Χόρευαν χορὸ μέχρι καὶ ξυπόλητοι στό χορτάρι. Καὶ τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ συνεχίστηκε ὁ χορὸς στό κέντρο τοῦ χωριοῦ, μέ τὰ ἴδια ὄργανα.

Τώρα θὰ ἀσχοληθῶ λίγο μέ τὸν Ἐκπαίδευστικό Σύλλογο τῆς ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΤΩ ΜΕΡΟΠΗΣ. Καὶ τὸ τονίζω, ὅτι δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχει σέ ἄλλο χωριὸ τέτοια δραστήρια ΝΕΟΛΑΙΑ, πού φρόντισε γιὰ τὴν εὐπρέπεια τοῦ χωριοῦ δουλεύοντας ἐντατικά ἀγῶρια καὶ κορίτσια, γιὰ τὸ καθάρισμα τῆς πλατείας τοῦ χωριοῦ, τὴν ἐπέκταση τοῦ χοροστασιοῦ μέ γκρὸ μπετόν. Ἄν βλέπαμε μέ τί ἀμύλη καὶ κόπο κουβαλοῦσαν τὸ ἀμμοχάλικο στὴ μπετονιέρα καὶ πόσο δούλευαν ἐντατικά κορίτσια φετίτριες, νὰ κουβαλοῦνε κορότσια ἀμμοχάλικο καὶ συνέχεια τοιμέτο γκρὸ νὰ γίνεῖ ἡ συμπλήρωση τοῦ χοροστασιοῦ. Ἡ νεολαία μένει στίς πόλεις τοῦ ἐσωτερικοῦ Ἀθήνα, Γιάννενα κ.λπ.

Ἀνάμεσά τους ἦταν καὶ εἰδικοὶ (ηλεκτρολόγοι, οἰκοδόμοι, ὑδραυλικοί), ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἄσχετοι ἀπὸ χειρωνακτικὲς δουλειές, ὅλοι δούλευαν γιὰ τὸ

στρώσιμο τῆς πλατείας, καὶ γιὰ τὸ φωτισμὸ τοῦ χοροστασιοῦ μέ μεγάλες λάμπες, ὅπου εἶχαν καὶ οἰκονομικὸ κόστος, ὅπου γιὰ τὸ φωτισμὸ ἐνίσχυσε ὁ φίλος τοῦ χωριοῦ Ἑλληνοαμερικανὸς ἐκ Σύρου Δ. Γλυνὸς ἀπὸ τὸ Σαντιέγο τῆς Ἀμερικής. Θὰ ἦταν παράλειψη γι' αὐτὴ τὴν δουλειὰ πού πρόσφερε ἡ νεολαία νὰ μὴν τοὺς συγχωρῶ ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους.

Τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς τρεῖς - τέσσερις νέοι προσαρμωμένοι καὶ στὴ Ρὶκ μουσική, ἔχοντας καὶ κατάλληλα ὄργανα, μᾶς ἔδωσαν μιὰ βραδιά μουσικῆς Ρὶκ.

Τὸ Σάββατο τὸ μεσημέρι ἀκούραστοι οἱ ΝΕΟΙ ὁργάνωσαν τὸ φαγοπότι (τραπέζι) ὅπου χόρευαν μετὰ τὸ φαγοπότι πολλοὶ χωριανοὶ καὶ φίλοι τοῦ χωριοῦ, πού τίμησαν τὸ τραπέζι μέ ὄργανα Βόρειους. Εἶχαν καὶ λοχειοφόρο μέ ἀρκετὰ δῶρα. Τώρα τὸ βράδυ τὸ γλέντι πέρασε στό συνηθισμένο πανηγύρι.

Ὁργανα κομπανία τοῦ Γιάννη Χαλκιά καὶ ὅλα τὰ κομφορμουσικῆς ἀκόμα καὶ τραγουδίστρια. Χόρευαν οἱ ξένοι καὶ τὴν Κυριακὴ τὸ βράδυ χόρευαν οἱ χωριανοὶ καὶ τὴν Δευτέρα τὸ πρωὶ τελείωσε τὸ πανηγύρι.

Ἄς εὐχηθῶ τοῦ χρόνου νὰ γίνουν περισσότερα γλέντια καὶ θὰ γίνουν γιατί ὡς τότε οἱ Βόρειοι θὰ προσαρμωστοῦν καλὰ στά παγωνίσια ἔθιμα.

Δ. ΧΑΛΙΚΑΡΙΑΣ

Γουρούνι καὶ λῦκο

Τὰ κατάφεραν καλὰ οἱ κυνηγοὶ κοντὰ στὴν Πωγωνιανή. Χτύπησαν γουρούνι ἀλλὰ πέτυχαν καὶ λῦκο. Ἀνακουφίστηκαν οἱ κτηνοτρόφοι. Περισσότερα ἀπὸ 20 κεφάλια πρόβατα εἶχε κόψει ὁ λύκος τὸν τελευταῖο καιρό.

Στὴν Παναγιά τῆς Λαμνοβίστρας Κάτω Λάβδανης

Ἀπὸ τὰ τελευταῖα πανηγύρια τοῦ καλοκαιριοῦ στίς 8 Σεπτεμβρίου στὴν Παναγιά τῆς Λαμνοβίστρας τῆς Κάτω Λάβδανης. Στά ὄρια τῆς ἐπαρχίας μας ἐνώνει κάθε πανηγύρι Πωγωνήσιους καὶ Θεσπρωτοὺς. Γέμισαν τὰ στρωμένα τραπέζια κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια καὶ δίπλα στό ποτάμι. Καστανή, Ἀγία Μαρίνα, Ἄνω Λάβδανη, Βρίστοβο ἔδωσαν τὸ παρὼν. Κι ἀπὸ τὴν Θεσπρωτίδα ἀντιπροσωπεύτηκε τὸ Κουρεμάδι, ἡ Λίστα, ἡ Γλούστα κ.ἄ.

Πλούσιο καὶ γευστικὸ τὸ φαγητὸ μέ τὸ παραδοσιακὸ κοφτὸ καὶ κοκκινιστό. Καὶ τὰ ποτὰ ἄφθονα. Ἀεικίνητος ὁ πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος κ. Παῦλος Ἀλεξίου μέ τὸ χαμόγελο, τὸ θερμὸ καλωσόρισμα καὶ τὸν καλὸ του λόγο.

Ἡ φροντίδα γιὰ ὅλα μέχρι τὴν τελευταία λεπτὴ μέριμνα. Οἱ Χαλιγιάννηδες ἔδωσαν τὸ κέφι.

Ὁ δίσκος τῆς ἀγάπης, γέμισε. Ἐνα ἀκόμη πανηγύρι προσέθηκε στὸ κομπολόγι τῆς Λάβδανης παραδόσι· ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια, δίπλα στὴν Παναγιά τῆς Λαμνοβίστρας.

Ἐλπίδα γὰρ συνέχισεν ἡ μαζικὴ συμμετοχὴ τῶν νέων. Ἡ ἐπίσκεψή ἦταν καὶ μιὰ εὐκαιρία νὰ περάσουμε κι ἀπὸ τὸν «παρὶδεῖσο» τοῦ Σταύρου Οἰκονόμου καὶ τῆς γυναίκας του Χρυσούλας. Νὰ πλοῦμε κάτι σὲ ἀναιθροῖο μπάρ στὰ πλατάνια καὶ νὰ μπολιαστοῦμε ἀπὸ τὴν αἰσιόδοξη διάθεση τοῦ Σταύρου καὶ τῆς Χρυσούλας.

Ἐκτὸς στὴν Κάτω Λάβδανη κάτω ἀπὸ τὴν Μονογιάνα, κάποιον ἐπιμένουν νὰ κρατήσουν τὴν συνέχεια στὴν παραδόση ἀλλὰ καὶ νὰ πολεμήσουν τὴν ἐπομόνωση. Ἐνῶ ἀξίεπαυκ. Ἀνανεώνουμε τὸ ραντεβὺ γιὰ τὸν χρόνον.

Κ. Χ. Κ.

“Ολοὶ ἀνησυχοῦν

Τὰ περιστατικὰ διαρρηξέων καὶ κλοπῶν στὴν ἐπαρχία μας συνεχίζονται. Τὸ κύμα λαθρομεταναστῶν δὲν φαίνεται νὰ μειώθηκε παρόλο πού ἐντάθηκαν κάποια μέτρα. Νέα περάσματα καὶ νέα δρομολόγια ἀνακαλύπτουν οἱ λαθρομετανάστες. Μιὰ διάχυτη ἀνησυχία ὑπάρχει στοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας μας. Ὅλοι φοβοῦνται ἔξαρση τοῦ φαινομένου κατὰ τοὺς χειμερινούς μηνες. Ἰδιαίτερα ἀνησυχοῦν οἱ ἡλικιωμένοι κάτοικοι πού μένουν μόνοι τὸν χειμῶνα στά χωριά. Στὸ προηγούμενο φύλλο μας ἐσημείωσαμε τὴν ἀνάγκη λήψεως μέτρων στά χωριά μας ἀσφάλειας καὶ ἡρεμίας. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης πρέπει νὰ ἐπιμένουν πρὸς αὐτὴ τὴν κοπεύθυνση. Ἡ ἀνασφάλεια εἶναι κακὸς σίμβολος καὶ μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει πολλοὺς σὲ ἀπομάκρυνση, ἀπὸ τὰ χωριά. Ἡ παραπέρα ἐρήμωση τῶν χωριῶν μας εἶναι κάτι πού θὰ μᾶς λυπήσει ὅλους. Πολλοὶ μᾶς εἶπαν νὰ γράψουμε γιὰ τὴν λήψη μέτρων. Τὰ γράψαμε ὅσο ἔντονα μπορούσαμε. Ἡ εὐθύνη ὅμως ἀνήκει στοὺς φορεῖς ἐκπροσωπήσεως τῆς ἐπαρχίας μας γιὰ παραστάσεις ἐναγίων τῶν Ἀρχόν. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοοῦνται τὰ μηνύματα πού φτάνουν ἀπὸ πολλὰ χωριά.

Η Ν.Φ.Π.

ΕΚΚΛΗΣΗ

Ὁ Φιλεκατεδευτικὸς Λαογραφικὸς Σύλλογος Πωγωνιανῆς γνωρίζει πὺς στὰ Σχολεῖα τῆς Πωγωνιανῆς φοιτοῦν περίπου 150 Βορειοηπειρωτῶν, πού στεγάζονται καὶ σιτίζονται στὴν Μηθική Ἑστία Πωγωνιανῆς καὶ στὸ Κέντρο Παιδικῆς Μερίμνης. Τὰ παιδιὰ αὐτά, ἀγῶρια καὶ κορίτσια, ἔχουν καὶ ἀνάγκες σὲ εἰδη ἀτομικῆς χρήσεως καὶ ὑγιεινῆς, ρούχα, παπούτσια καὶ σχολικὰ εἶδη. Ὁ Σύλλογός μας κάνει ἐκκλήση σὲ ὅσους μποροῦν καὶ θέλουν νὰ βοηθήσουν αὐτὰ τὰ παιδιὰ νὰ στείλουν τὴν ἐκφραση τῆς ἀγάπης τους στὸν Σύλλογο.

Φιλεκατεδευτικὸς Λαογραφικὸς Σύλλογος Πωγωνιανῆς

Τηλ. (0657) 31230 — Ταχ. Κ. 440 05

ΠΩΓΩΝΙΑΝΗ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ

Γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ οἱ συνδρομητὲς μας μποροῦν νὰ πληρώσουν:

• ΣΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Στὸ κατάστημα ποτῶν
Λάμπρου Κωστούλα
Ι. Παλαολόγου 4 — Τηλ. 27094

• ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:
Στόν κ. Νικ. Δάσιο
Φράγκων 3 — 1ος ὄροφος — Γραφεῖο 8
Τηλέφ. 544017 γραφεῖο — 832147 οἰκία

—Στοὺς ἴδιους μπορεῖτε νὰ δώσετε ἀγγελίες - κοινωνικά - συνεργασίες.